

سایه رکود بر بازار لوازم خانگی

شروین اشیدری: در یکی از بازارهای بزرگ لوازم خانگی، فروشنده‌ای که سال‌هاست در این حرفه فعالیت می‌کند، می‌گوید روزگاری مشتریان برای انتخاب میان چند مدل یخچال، ماشین لباسشویی یا تلویزیون ساعت‌ها وقت صرف می‌کردند. آن روزها دغدغه اصلی خریداران انتخاب برند، امکانات بیشتر یا طراحی زیباتر بود. امروز اما بسیاری از مراجعه‌کنندگان حتی پیش از ورود به فروشگاه می‌دانند که توان خرید ندارند. آنها قیمت‌ها را می‌پرسند، چند دقیقه‌ای میان کالاها قدم می‌زنند و در نهایت با جمله‌ای آشنا از مغازه خارج می‌شوند فعلا دست نگه می‌داریم.

این صحنه تنها بخشی از واقعیتی است که طی سال‌های اخیر در بازار لوازم خانگی شکل گرفته است. افزایش هزینه‌های زندگی، رشد مداوم قیمت کالاها و کاهش قدرت خرید خانوارها موجب شده الگوی مصرف مردم به شکل چشمگیری تغییر کند. خرید کالاهای بادوام که زمانی بخشی از برنامه عادی زندگی خانوارها بود، اکنون به تصمیمی دشوار و گاه دست‌نیافتنی تبدیل شده است.

در چنین شرایطی، تعمیر وسایل قدیمی جایگزین خرید کالاهای جدید شده، چیزی به‌طور کوچک‌تر از همیشه شده‌اند و بسیاری از خانواده‌ها تنها برای تأمین ضروری‌ترین نیازهای خود برنامه‌ریزی می‌کنند. بازار لوازم خانگی امروز بیش از هر زمان دیگری تصویری روشن از وضعیت اقتصادی خانواده‌های ایرانی ارائه می‌دهد.

در حال حاضر حدود ۹۰ درصد مردم به جای خرید کالای جدید، به تعمیر لوازم خانگی خود روی آورده‌اند؛ هرچند هزینه‌های تعمیر نیز به شدت افزایش یافته است

امروزه به دلیل فشارهای اقتصادی، خانواده‌ها تنها به خرید چند قلم کالای ضروری، بین ۲ تا ۱۰ قلم، بسنده می‌کنند تا صرفاً امکان آغاز زندگی مشترک برای زوج‌های جوان فراهم شود

وقتی خرید از یک نیاز به یک دغدغه تبدیل می‌شود

قابل توجهی را تجربه کرده‌اند. تعمیرکاران می‌گویند حجم تماس‌ها نسبت به سال‌های گذشته افزایش یافته و بسیاری از مشتریان درخواست می‌کنند حتی وسایلی که تعمیر آنها دشوار است، دوباره قابل استفاده شوند. این وضعیت باعث شده بازار قطعات یدکی نیز اهمیت بیشتری پیدا کند. قطعاتی که زمانی کمتر مورد توجه بودند، اکنون به بخش مهمی از هزینه‌های خانوار تبدیل شده‌اند. برخی تعمیرکاران معتقدند بسیاری از مشتریان به دنبال راهکارهای موقتی هستند؛ یعنی تعمیر وسیله تنها برای چند ماه یا یک سال دیگر تا شاید در آینده امکان خرید کالای جدید فراهم شود.

ماشین لباسشویی‌های قدیمی، جاروبرقی‌های فرسوده و حتی لوازم کوچک آشپزخانه که سال‌ها پیش تولید شده‌اند، دوباره وارد چرخه استفاده می‌شوند. برای بسیاری از خانواده‌ها، تعمیر نه یک انتخاب بلکه یک اجبار اقتصادی است. آنها می‌دانند که هزینه تعمیر نیز افزایش یافته، اما همچنان این هزینه در مقایسه با خرید یک کالای جدید بسیار کمتر است. در نتیجه عمر وسایل خانگی به شکل بی‌سابقه‌ای افزایش یافته و خانواده‌ها تلاش می‌کنند تا حد امکان از دارایی‌های موجود خود بهره ببرند.

رونق بازار تعمیرات و خدمات فنی

همزمان با رکود بازار فروش، کسب‌وکارهای مرتبط با تعمیرات رشد

صورت باقی ماندن منابع مالی به سراغ خرید لوازم خانگی می‌روند. همین مسئله سبب شده خرید بسیاری از کالاهای مصرفی به سال‌های بعد موکول شود؛ تصمیمی که در گذشته کمتر مشاهده می‌شد.

تعمیر؛ راهکاری برای ادامه زندگی

یکی از مهم‌ترین تغییرات سال‌های اخیر، افزایش تمایل خانواده‌ها به تعمیر لوازم خانگی است. بسیاری از وسایلی که در گذشته پس از چند سال استفاده تعویض می‌شدند، اکنون بارها و بارها تعمیر می‌شوند. کافی است سسری به مراکز تعمیرات لوازم خانگی زده شود تا حجم بالای مراجعه‌کنندگان مشخص شود. یخچال‌هایی با بیش از یک دهه عمر،

در اقتصاد خانواده، برخی کالاها به عنوان نیازهای اساسی شناخته می‌شوند. یخچال، اجاق گاز، ماشین لباسشویی و سایر لوازم خانگی از جمله وسایلی هستند که نبود آنها می‌تواند زندگی روزمره را مختل کند. با این حال افزایش شدید قیمت‌ها باعث شده حتی خرید این کالاهای ضروری نیز به یک چالش بزرگ تبدیل شود. در گذشته بسیاری از خانواده‌ها می‌توانستند با برنامه‌ریزی چندماهه برای خرید یک وسیله جدید اقدام کنند. اما اکنون فاصله میان درآمد و هزینه‌ها به اندازه‌ای افزایش یافته که خرید بسیاری از این کالاها به تعویق می‌افتد. خانواده‌ها ابتدا تلاش می‌کنند هزینه‌های ضروری‌تر مانند مسکن، خوراک، آموزش و درمان را تأمین کنند و تنها در

ویترین‌هایی که مشتری ندارند

ارزش پس‌اندازهاست. زمانی افراد می‌توانستند با کنار گذاشتن بخشی از درآمد خود طی چند ماه برای خرید یک کالای مورد نیاز برنامه‌ریزی کنند. اما در شرایط تورمی، قیمت کالاها گاه با سرعتی بیشتر از توان پس‌انداز خانوارها افزایش می‌یابد. به همین دلیل بسیاری از خانواده‌ها هنگام رسیدن به مبلغ مورد نظر متوجه می‌شوند که قیمت کالا دوباره افزایش یافته است. این چرخه موجب شده برنامه‌ریزی مالی بلندمدت دشوارتر از گذشته شود و خرید کالاهای بادوام به هدفی دور از دسترس تبدیل گردد.

رکود تقاضا به یکی از مهم‌ترین مشکلات فعالان این صنف تبدیل شده است. در حالی که هزینه‌های جاری فروشگاه‌ها همچنان رو به افزایش است، میزان فروش در بسیاری از واحدهای صنفی کاهش یافته و سودآوری آنها را تحت تأثیر قرار داده است.

تغییر فرهنگ مصرف در خانواده‌ها

اقتصاد تنها بستر میزان خرید اثر نمی‌گذارد؛ بلکه فرهنگ مصرف را نیز تغییر می‌دهد. در سال‌های اخیر بسیاری از خانواده‌ها به سمت صرفه‌جویی بیشتر حرکت کرده‌اند. امروزه استفاده طولانی‌تر از کالاها

در نگاه نخست، بازار لوازم خانگی کمبود کالا ندارد. فروشگاه‌ها همچنان مملو از انواع محصولات داخلی و خارجی هستند. ویترین‌ها روشن‌اند و برندهای مختلف برای جلب مشتری رقابت می‌کنند. اما پشت این ظاهر، واقعیتی متفاوت جریان دارد. فروشندگان از کاهش محسوس تعداد خریداران واقعی سخن می‌گویند. بسیاری از مراجعه‌کنندگان تنها برای اطلاع از قیمت‌ها به بازار می‌آیند. برخی نیز پس از مقایسه قیمت‌ها تصمیم می‌گیرند خرید را به زمان دیگری موکول کنند.

فشار اقتصادی و تغییر اولویت‌ها

افزایش هزینه تهیه جهیزیه تنها یک مسئله اقتصادی نیست؛ بلکه بر روند ازدواج نیز اثرگذار است. بسیاری از خانواده‌ها نگران تأمین هزینه‌های آغاز زندگی مشترک فرزندان خود هستند. برخی زوج‌ها به دلیل مشکلات مالی زمان ازدواج را به تعویق می‌اندازند و برخی دیگر با حداقل امکانات زندگی خود را آغاز می‌کنند. کارشناسان معتقدند ادامه این روند می‌تواند پیامدهای اجتماعی گسترده‌ای به همراه داشته باشد و بر تصمیم‌های مهم نسل جوان اثر بگذارد.

فهرست جهیزیه معمولاً شامل انواع لوازم بزرگ و کوچک آشپزخانه، وسایل برقی، لوازم پذیرایی و تجهیزات مورد نیاز خانه بود. اما امروز بسیاری از این اقلام از فهرست خرید حذف شده‌اند. خانواده‌ها تلاش می‌کنند تنها ضروری‌ترین کالاها را تهیه کنند تا زوج جوان بتواند زندگی مشترک خود را آغاز کند. بسیاری از وسایل به آینده موکول می‌شوند؛ آینده‌ای که زمان آن مشخص نیست.

پس‌اندازهایی که به مقصد نمی‌رسند

یکی از مشکلاتی که بسیاری از خانوارها با آن مواجه‌اند، کاهش

همین مسئله موجب شده بسیاری از خانواده‌ها تصمیم‌های مهم اقتصادی خود را به تعویق بیندازند و تنها بر تأمین نیازهای فوری تمرکز کنند.

جهیزیه؛ از فهرست بلند تا خریدهای حداقلی

شاید هیچ حوزه‌ای به اندازه جهیزیه نتواند تأثیر فشار اقتصادی بر بازار لوازم خانگی را نشان دهد. سال‌ها پیش خانواده‌ها تلاش می‌کردند مجموعه‌ای کامل از وسایل مورد نیاز زندگی مشترک را تهیه کنند.

خانواده‌ها در شرایط دشوار اقتصادی ناچار به بازنگری در اولویت‌های خود هستند. اگر در گذشته بخشی از درآمد صرف ارتقای کیفیت زندگی می‌شد، اکنون بخش بزرگی از آن صرف هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر می‌شود. پرداخت اجاره مسکن، قبوض خدماتی، هزینه‌های درمان، آموزش فرزندان و مواد غذایی سهم عمده‌ای از بودجه خانوار را به خود اختصاص می‌دهد. در نتیجه برای خرید کالاهای سرمایه‌ای یا بادوام منابع مالی چندانی باقی نمی‌ماند.

تولیدکنندگان در برابر بازار کم‌رنگ

هیچ راه جایگزینی وجود نداشته باشد. این احتیاط اگر چه به مدیریت هزینه‌ها کمک می‌کند، اما در عین حال نشانه‌ای از کاهش احساس امنیت اقتصادی در جامعه است.

پیامدهای اجتماعی فراتر از اعداد و ارقام

پشت هر آمار اقتصادی، زندگی انسان‌ها قرار دارد. کاهش قدرت خرید تنها به معنای افت فروش یا رکود بازار نیست؛ بلکه بر کیفیت زندگی مردم نیز تأثیر می‌گذارد. وقتی خانواده‌های سال‌ها از تعویض

برقرار کنند؛ کاری که در شرایط فعلی چندان ساده نیست.

اقتصاد خانواده در عصر احتیاط

اگر بخواهیم وضعیت امروز خانوارها را در یک عبارت خلاصه کنیم، شاید «اقتصاد احتیاط» مناسب‌ترین توصیف باشد. خانواده‌ها پیش از هر خرید بارها هزینه و فایده آن را بررسی می‌کنند. خریدهای هیجانی کاهش یافته و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی با حساسیت بیشتری انجام می‌شود. بسیاری از افراد تنها زمانی برای خرید اقدام می‌کنند که

کاهش قدرت خرید مصرف‌کنندگان تنها فروشنده‌گان را تحت تأثیر قرار نداده است. تولیدکنندگان نیز با چالش‌های متعددی روبرو هستند. هرچند نیاز به لوازم خانگی همچنان وجود دارد، اما کاهش تقاضا باعث شده بخشی از ظرفیت بازار بلااستفاده بماند. از سوی دیگر افزایش هزینه مواد اولیه، حمل‌ونقل و تولید فشار مضاعفی بر بنگاه‌های اقتصادی وارد کرده است. در نتیجه تولیدکنندگان ناچارند میان حفظ کیفیت، کنترل قیمت و ادامه فعالیت اقتصادی تعادل

؟؟؟؟؟؟؟؟

تبلیغات و ناعدالتی در بازار

وی ادامه داد: امروز اگر یک فروشگاه کوچک لوازم خانگی نرخ مصرف‌کننده را روی کالاهای خود درج نکند، جریمه‌های سنگین اعمال می‌شود. در حالی که در فروشگاه‌های بزرگ و زنجیره‌ای، همین موارد بدون نظارت باقی مانده است. چرا قوانین برای همه یکسان اجرا نمی‌شود؟

پازوکی همچنین درباره نقش سامانه‌های مختلف در فروش کالا گفت: ما با سامانه جامع تجارت یا سامانه‌های مشابه مشکلی نداریم، اما درخواست داریم که این سامانه‌ها تسهیلات بیشتری داشته باشند، نه اینکه مانع فروش کالای ایرانی شوند. قوانین باید به‌گونه‌ای اجرا شوند که مصرف‌کننده به‌سخت خرید کالای قاچاق نرود.

نقش فروشندگان در حمایت از تولید ملی

رئیس اتحادیه فروشندگان لوازم خانگی تصریح کرد: فروشندگان لوازم خانگی طی ۵ سال گذشته با بیش از ۲۲ هزار واحد صنفی در سراسر کشور، به فروش و حمایت از کالای ایرانی کمک کرده‌اند. با این حال، تبلیغات گسترده فروشگاه‌های زنجیره‌ای و هزینه‌های بالای تبلیغات و تبلیغات صدا و سیما، فشار مضاعفی بر فروشگاه‌های کوچک وارد کرده است. وی تأکید کرد: ما فروشگاده‌اران، بدون تبلیغات، سال‌ها با اعتبار و اطمینان مشتریان محلی کار کرده‌ایم. این ما بودیم که کالا را به خانه‌ها بردیم و تولیدکننده را حمایت کردیم. حالا چرا باید چنین ناعدالتی‌هایی در حق ما انجام شود؟

تولید، انحصار و آینده بازار

درخواست برای اجرای عادلانه قوانین

رئیس اتحادیه فروشندگان لوازم خانگی در پایان خاطرنشان کرد: قوانین باید به‌موقع اجرا شوند و نظارت بر اجرای آنها عادلانه باشد. اگر امروز از فروشگاه‌های کوچک انتظار رعایت تمام قوانین را داریم، همان نظارت و شفافیت باید برای فروشگاه‌های بزرگ نیز اعمال شود. همه ما در زنجیره تولید و توزیع نقش داریم و این زنجیره تنها زمانی موفق خواهد بود که همه در جایگاه خود به‌درستی عمل کنند.

پازوکی درباره انحصار در بازار لوازم خانگی اظهار کرد: تولیدکنندگان در سال‌های اخیر فضای برای رشد پیدا کردند و به‌سخت تکنولوژی روز دنیا حرکت کردند. اما این رشد باید با باز شدن میدان رقابت و واردات تکنولوژی‌های پیشرفته همراه باشد. اگر قرار بر آزادسازی واردات لوازم خانگی باشد، باید در راستای ارتقای تولید داخلی این امر انجام گیرد.

وی با اشاره به پیشرفت‌هایی که در صنعت لوازم خانگی داخلی رخ داده است، گفت: کیفیت محصولات داخلی بهبود یافته و خدمات پس از فروش نیز تقویت شده است. اما تبلیغات گسترده تولیدکنندگان بزرگ و حمایت‌های غیرمنصفانه از برخی برندها، باعث فشار بر فروشگاه‌های کوچک شده است.

سخن پایانی

بازار لوازم خانگی امروز تصویری روشن از تحولات اقتصادی و اجتماعی جامعه ارائه می‌دهد. رشد تمایل به تعمیر وسایل، کاهش خرید کالاهای جدید، کوچک شدن فهرست جهیزیه و افزایش احتیاط در تصمیم‌های مالی، همگی نشانه‌های تغییر عمیق در سبک زندگی خانوارها هستند. خانه‌های بسیاری هنوز با وسایلی اداره می‌شوند که سال‌ها از عمرشان گذشته است. نه به این دلیل که بهترین انتخاب‌اند، بلکه چون جایگزینی برای آنها وجود ندارد.

زوج‌های جوان با حداقل امکانات زندگی خود را آغاز می‌کنند و